"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.
Subscription per year $4.00
Telephone: St. John 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"
ґазета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
Видає Стоваришення "Українських Робітничих Вістей".
Передплата на рік $4.00
Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS,
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Непомішених в ґазеті рукописей не звертається, хіба що дописуватель виразно зазначить, що бажає звороту своєї рукописи на случай її непомішення та залучить почтову марку на її пересилку.

ЛУЇС ПРОТИ МАЙНЕРІВ В НОВІЙ СКОШІЇ.

Майнері в Новій Скошії, на сході Канади, зорґанізовані в 26. дистрікті "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка", є нині гордістю канадійського робітничого руху. Можна сміло сказати, що вони є найсвідомійшим клясово елементом, найліпше зорґанізованим і найбільше активним. Стоять вони під проводом переконаних комуністів, таких як дистріктовий юнійний секретар Джим Б. МекЛаклен, дистріктовий юнійний орґанізатор Ден Ливінґстон та инші. В послідних часах працював ще там з рамени Робітничої Партії Канади Том Бел.

Якраз рік тому назад, в червни 1922 року, відбулася в Труро, Н. С., спеціяльна конвенція 26. дистрікту "Юнайтед Майн Воркерс" і на ній рішено між иншим вступити до Червоного Інтернаціоналу Професійних Союзів в Москві. Був це перший того рода крок робітничої юнійної орґанізації в Канаді.

Та це рішення майнерської конвенції в Труро не подобалося головній екзекутиві "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" в Індіянаполіс (в Злучених Державах), на чолі якої стоїть відомий консерватист Джан Л. Луїс. Справа стояла так якийсь час і остаточно в січни ц. р. головна екзекутива "Ю.М.В. оф А." повідомила майнерів в Новій Скошії, що вони не можуть прилучитися до Червоного Інтернаціоналу Професійних Союзів і в той сам час оставати членами "Юнайтед Майн Воркерс". Дальше екзекутива загрозила, що наколи 26. дистрікт "Ю.М.В. оф А." таки схоче прилучитися до Червоного Профінтерна, то вона зречеться права контролювати свої власні юнійні льокалі в Новій Скошії і пічне орґанізувати на їх місце нові.

В виду такого становища головної екзекутиви майнері в Новій Скошії рішили відтягнути свою аплікацію о приняття до Червоного Інтернаціоналу Професійних Союзів. Однак зробили вони це під застереженням, що проти рішення екзекутиви будуть відкликатися до загальної конвенції "Ю.М.В. оф А."

Та цего, як видно, було ще за мало Луїсови і Ко. До того в послідних часах про майнерів в Новій Скошії почала богато писати капіталістична преса і то в зовсім неприхильнім для них дусі. Особливо нелюбими для всіх капіталістів стали майнері в Новій Скошії від цегорічного 1-го мая. Першомайське свято випало у них найвеличавійше на цілу Канаду. Після 1-го мая поліція перевела серед майнерів в Новій Скошії численні ревізії, підчас котрих забрала ріжні документи і літературу. І ось в такий час і голова майнерської федерації Луїс не міг сидіти з заложеними руками. Як капіталісти і власти взялися до майнерів в Новій Скошії, то чому він має полишити їх в спокою?

З кінцем минувшого місяця прислав Луїс з Індіянаполіс до Сидней комісію з 5-ох членів для розслідження відносин в 26. дистрікті. Комісія має перевести повну інвестиґацію в цілім дистрікті, себто в кождій майні в Новій Скошії. Та не лише інвестиґацію має перевести комісія. Коли-б підчас інвестиґації виявилося, що майнерські урядники в Новій Скошії не придержуються у всім тої самої лінії, що головна екзекутива в Індіянаполіс, то комісія має право підприняти всякі кроки, які вона буде уважати за відповідні, щоби заставити 26. дистрікт йти по тій самій дорозі, що йде екзекутива.

Значить, отже, що Луїс вислав комісію не для того, щоби вона помогла майнерам в Новій Скошії боротися з капіталістами, але для того, щоби вона розслідила, чи ті майнері не поводяться радикально з капіталістами, а коли так — то щоби вона їх усмирила, як цего бажає собі Луїс. Так виразно виходить з донесення про приїзд комісії до Сидней.

Покищо результат інвестиґації комісії є невідомий, бо правдоподібно і сама інвестиґація ще не скінчилася. Та про одно можна бути певним. Єсли Луїс вислав комісію до майнерів в Новій Скошії, щоби вона шукала там за червоними, а головно серед юнійних урядників, то вона їх там знайде. Старий революціонер МекЛаклен і його товариші перед комісією Луїса не зробляться білими або жовтими, але остануть червоними. А коли так, то між екзекутивою майнерської федерації а майнерським зарядом 26. дистрікту прийде до конфлікту. Яку форму прибере цей конфлікт, сказати не можна. Правдоподібно, що на случай відмови повинуватися Луїсови 26. дистрікт буде виключений з майнерської федерації і головна екзекутива "Ю.М.В. оф А." розпічне орґанізувати в Новій Скошії нові юнійні льокалі.

Можна бути певним, що коли Луїс заборонив 26. дистріктови прилучитися до Червоного Інтернаціоналу Професійних Союзів, то він тепер так само зажадає, щоби майнері в Новій Скошії залишили радикальні способи боротьби з капіталістами і заперестали балакати про комунізм. В противнім разі загрозить їм такими самими або подібними мірами, що й попереднього разу.

Ось так на поміч капіталістам і властям спішать робітничі зрадники, що позасідали теплі місця по юнійних екзекутивах. Коли зорґанізований робітник перестає бути покірним ягнятком супроти капіталіста і починає з ним дійсну боротьбу за поліпшення своєї долі, тоді на поміч капіталістови приходить президент юнії і каже робітникови: сиди тихо, а ні то підеш на чотири вітри. Яке неймовірне це, а однак правдиве.

Ось недавно тому головний зрадник американського робітництва Самуїл Ґомперс, голова Американської Федерації Праці, загрозив Центральній Робітничій Раді в Сіят'л, Ваш., викиненням з федерації, наколи вона не позбудеться свого радикалізму і не стане такою, якою бажає її бачити Гомперс. А одним із найбільших "гріхів", які закидає Гомперс сіятлській Центр. Робітничій Раді, є домагання тої Ради, щоби американське правительство визнало Радянські Републики. Навіть ліберальна буржуазія в Злучених Державах домагається визнання совітського правительства, а президент Американської Федерації Праці Гомперс уважає, що таке домагання зі сторони зорґанізованого робітництва є злочином.

Таку ганебну службу супроти робітників а песю супроти капіталістів сповняють в Канаді і Злучених Державах "робітничі провідники" Луїси, Гомперси і їм подібні.

ПОДЯКА І ПРИЗНАННЯ УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИКАМ В КАНАДІ.

ЗАКОРДОННИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ РЕВ. РУХОВІ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Відень, 15. травня 1923.

До Комітету Допомоги Рев. Рухові в Сх. Галичині в Вінніпеґу.

Дорогі Товариші!

Цим посвідчаємо Вам одержання через Ваш Комітет слідуючих сум в долярах на фонд Допомоги Політичним Вязням і Допомоги Революційному Рухові в Східній Галичині:

1922 рік:		1923 рік:	
2. грудня	— 1.000 долярів	14. цвітня	— 2.000 долярів
15. грудня	— 1.000 долярів	24. цвітня	— 3.000 долярів
		11. мая	— 2.000 долярів
Разом	2.000 долярів	Разом	7.000 долярів

Через Ваш Комітет одержано нами по сьогоднішний день 9.000 (ДЕВЯТЬ ТИСЯЧ) АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРІВ. З повисшої суми передано вже до краю на руки Краєвого Комітету Допомоги Революційному Рухові 7.000 долярів.

Посвідчуючи одержання вище згаданої суми, передаємо через Ваш Комітет від нашого імени і від імени політичних вязнів Сх. Галичини всім українським робітникам і фармерам Канади щиру подяку за їхню матеріяльну допомогу поневоленим братам в Сх. Галичині, які в боротьбі проти шляхетського панування не завагались зложити найбільшу жертву, то є свою особисту волю, а навіть і своє життя.

Канадійські товариші, які не могли безпосередно брати активної участи в тій боротьбі, всеж таки не лишились по заду своїх галицьких братів. Часто віддаючи свої останні тяжко запрацьовані центи, канадійські робітники зложили дуже поважний фонд для допомоги тим галицьким робітникам і селянам, які потерпіли в боротьбі з польською буржуазією і шляхтою. Сотні політичних вязнів і їх рідні з вдячністю згадують тих безіменних канадійських жертводавців, які грошевою допомогою облекшили їхню незавидну долю в панських вязницях.

За останні часи боротьба в Сх. Галичині трохи притихла. Та це зовсім не означає, що галицькі працюючі маси знеохотились до дальшої боротьби, що вони помирились з панським ярмом. Весь досвід минулої боротьби навчив галицьких робітників і селян, що їхній противник має ще великі сили та що для певної побіди над ним, треба їм зібрати всі свої сили. Той досвід навчив їх, що для дальшої боротьби треба згуртувати всіх галицьких робітників і селян в клясові орґанізації. Ганебна зрада галицької буржуазії та її петрушевичівського уряду показала галицьким працюючим масам, що під буржуазно-націоналістичним прапором не зможуть вони визволитись з під панського ярма. Сьогодня вже всі галицькі робітники й селяне розуміють, що дальша боротьба може вестись тільки під червоним революційним прапором. Гуртуючи всі свої сили в Робітничих та Селянських Радах, галицькі працюючі маси підготовляються до боротьби проти свого клясового ворога — шляхти, рахуючи при тім на допомогу робітників і селян Радянських Републик і на допомогу робітників всего світа. Спираючись на свої власні клясові сили та маючи своїм спільником міжнародний пролетаріят, галицькі робітники і селяне є глибоко переконані в недалеку побіду над своїми клясовими гнобителями.

У тій підготовчій орґанізаційній праці галицьких робітників міста й села допомагає їм матеріяльно вся робітнича еміґрація зі Сх. Галичини. А НА ПЕРШОМУ МІСЦИ ПОМІЖ ВСІМИ ЖЕРТВОДАВЦЯМИ ЙДУТЬ КАНАДІЙСЬКІ ТОВАРИШІ, ЯКІ ДОТЕПЕРІШНИМИ ЗБІРКАМИ ПЕРЕВИЩИЛИ В ДВА РАЗИ ВСІХ ИНШИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ. І коли над галицькою землею замає червоний прапор побіди, коли галицькі робітничі й селянські маси після завзятої боротьби скинуть відвічне панське ярмо, тоді святкуючи свою перемогу згадають вони з вдячністю канадійських робітників, які своїми жертвами найбільше причинилися до тої побіди.

Дякуючи ще раз за дотеперішну допомогу тим канадійським робітникам, які переслали свої збірки через Ваш Комітет, одночасно прохаємо Вас передати нашу щиру подяку і тим товаришам, які свої жертви направили впрост на руки Комітету.

З товариським привітом,
За Закордонний Комітет Допомоги Рев. Рухові в Сх. Галичині:
(Печатка.) ОСИП ІВАНОВИЧ, Голова Комітету.

КУЛЬТУРНА ПРАЦЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

(Від нашого кореспондента з України.)

В перші роки революції, коли на Україні кипіла громадянська війна, всяка культурна праця велась уривочно. Безліч нових культурно-освітних установ та орґанізацій, що виникли по містах, мали тільки гучні назви, а в дійсности праця їх велась як попало, а радше сказати, зовсім не велась.

На селах в ті часи культурна праця ще більше храмала. Там продовжали ще свою роботу старі "Просвіти", які в революційну добу показали себе абсолютно бездарними, а часто навіть центрами контрреволюційних груп.

Та й не диво, бо вся увага та енерґія трудячихся мас і Радянської влади були звернені тоді на бойові фронти.

Коли-ж закінчилась побідно громадянська війна і можна було взятися за мирну працю, тоді на Радянську Україну насунуло страшне лихоліття голоду. І знов вся увага, вся енерґія і всі сили трудячогося люду і його Радянської влади були звернені на тяжку боротьбу з голодом.

Аж при кінці 1922 року, коли був зібраний сякий-такий врожай, почалась мирна будівнича праця, і в першу чергу почалась вона на культурній ниві. Клич тов. Троцького — "Гризіть ґраніт науки" — на протязі цілої минувшої зими провадився в життя з нечуваною енерґією. І за короткий час, за одну тільки зиму видні скрізь наслідки напруженої праці на культурно-освітнім полі.

Минувшого літа становище шкіл на Україні було дуже печальне. Шкільні робітники не діставали майже ніякого утримання. Повітові і ґуберніяльні відділи народної освіти не мали жадних фондів. Населення в погоні за куском хліба забувало за школу і за учителя. Тільки денеде за почином бідняків селян направлялись шкільні будинки і приготовлялось топливо для шкіл. Дитячі будинки минувшого літа находились приблизно в такім же становищі, як і школи. Діти були голі, голодні, хоробливі.

Тепер становище дуже різко змінилось. Цілу минувшу осінь і зиму так званий "третий фронт" — фронт боротьби з народною темнотою, був одним із найважнійших фронтів праці Радянської влади. Населення взялось за відбудову шкіл, дитячих будинків і за матеріяльну допомогу учителям. Сьогодня скрізь по найглухійших куточках України функціонують школи, а всі учителі, що виконують свої обовязки, одержують платню менш більш регулярно. З чим не може ще держава справитись, те добровільно бере на свої кошта само населення. Дитячі будинки забезпечені харчами, діти в них вбрані і здорові. Скрізь селяне позасівали гуртовим способом куски землі приналежні спеціяльно для шкіл і дитячих будинків.

Минувшого літа учительство через своє погане матеріяльне становище находилось в пригнобленім настрою. В політичнім відношенню учительство було пасивним, до всього відносилось байдужно а часто навіть ворожо.

Тепер учительство взялось енерґічно за роботу не лише в школі, а й поза школою. Сьогоднішний український учитель і в школі, і в клюбі, і на сцені, і між селянами на балачках, з рефератом. На марксівську літературу учительство кидається з жаждою, воно без сумніву дуже швидко доповнить те, що втратило за перші роки революції і так званий "старий учитель" уступить місце новому революційному.

Політично-освітні інституції, як клюби, читальні, бібліотеки, а по селах "Просвіти", хати-читальні, минувшого літа істнували тільки на папері. Вони були мертві замкнені самі в собі. Осінню минувшого року проведена корінна реорґанізація цих політично освітних установ і цим була викликана їх діяльність.

По містах множество недільних клюбів злились в так звані центральні клюби, в котрих обєднались всі культурно-політичні сили і почалась енерґічна плянова робота. На селах "Просвіти" реорґанізуються в так звані "Селянські клюби" а по менших селах в хати-читальні, що являються переходовою формою до "Селянських будинків". На Катеринославщині ця робота проведена майже повністю.

Робота в Селянських клюбах і хатах-читальнях провадиться кружковими методами. Кружки орґанізуються не по наказу з гори, а в наслідок колективної праці членів клюба чи хати-читальні. На Катеринославщині майже при всіх селянських клюбах працювали цілу зиму кружки: природничо-наукові, антирелігійні, суспільно-політичні, сільсько-господарські, драматичні, хорові і другі. Окрім цього при кождім "Селянськім клюбі" зорґанізована так звана "лекторська ґрупа" — гурток референтів з місцевої інтеліґенції і партійних робітників, котрі читали реферати на поважнійші теми.

За минувшу зиму проведена ще величезна робота по ліквідації неписьменности серед широких робітничих і селянських мас. Осінню 1922 року на селі майже зовсім не велась ця робота, а весною цього року, можна сміло сказати, що на цілій Україні немає вже ані одної волости, в котрій не булоб школи для неписьменних. Тисячі таких шкіл працювали цілу зиму по Україні і в них вивчились письма десятки тисяч дорослих робітників і селян і ще десятки тисяч червоноармійців.

Тепер в літну пору, в взязку з сільсько-господарськими роботами культурно-освітна праця на селах троха ослабла, та осінню вона без сумніву закипить ще з більшою силою як коли небудь досі.

Загально можна сказати, що за минувшу зиму в области культурній і політично-освітній на Україні зроблено більше чим за всі попередні роки революції. Правда, в порівнанню з тою темнотою, яка осталась працюючим масам в спадку по царю, вся ця робота неначе одна капля в морі, але як тільки буржуазний "цивілізований світ" не стане знов на перешкоді Радянській владі в її мирній праці, то економічний а разом з ним і культурний розвиток піде ще швидше і Союз Радянських Републик в недалекім майбутнім переросте в культурнім відношенню весь світ.

І. Ткачук.

Катеринослав, 11. V. 1923.

ГАЛИЦЬКІ ТРУДОВИКИ НА ШЛЯХУ ДО УГОДИ З ПОЛЬЩЕЮ.

(Від нашого львівського кореспондента.)

Непримиримі патріоти, що все присягали іти за диктатором Петрушевичом, чимраз більше намагаються помиритися з польською буржуазією і шляхтою та дістатися до варшавського жолуба. "Диктатор" втратив тепер у наших патріотів всякий вальор. "Діло" отверто пише вже тепер статі проти органу "галицького уряду", "Укр. Прапора" та критикує вже й нарікає на Петрушевича. Шукає всіх способів, щоб чимскорійше кинутися в обійми шляхцянки та зробити конкуренцію старому хитрунови Вітосови. Думає "Діло" і трудовики, що вже прийшов час, щоб в службі Польщі злюзувати охранників Твердохліба і Яцкова та заняти місце закритого по причині браку читачів "Рідного Краю". Широко закроєна акція угоди починає в надії на богатий жир стягати до купи всіх галапасів.

"Діло" і трудовики вже й випрацювали "програму" угоди. Є нею автономія всіх українських земель під Польщею і український університет у Львові. Заявляючи само, що не вірить в це, щоб Поляки і це дали, закликає одначе до "численняся з реальною дійсностю", це є до "замирення" з Польщею.

В справі українського університету, який досі істнує у Львові тайно, трудовики почали кроки до його "леґалізації". Підшукали собі між університетською молодіжю людців, які почали грозити, що коли суспільність не постарається злеґалізувати істнуючий тайний університет, то студенти масово перейдуть на польський університет.

І почалася "леґалізація". Вибрано "кураторію" з ріжного рода типів, скликано анкету і на ній виготовлено "петицію" до польського сойму і сенату з **"прошенням"** о леґалізацію університету.

Коли присутні на анкеті представники У.С.Д.П. та голова волинських послів С. Підгірський вказували на це, що такий шлях "петиції" не достойний, що польський уряд його тільки використає для своїх цілей а українського університету таки не дасть, та вказували инші шляхи боротьби за університет, то трудовики відкинули їх внесення і полишилися таки при петиції, значить пішли на торги.

Українські селянські і робітничі маси затямлять собі це. Кольонізація, забирання з під носа українському селянству землі, льокавт і викидання з праці робітників і державних службовиків не боліло так дуже наших трудовиків, як торг за наживу та евентуальне ратовання "патентів" і хліба для сотки-двох своїх мамелюків.

Свій "угодовий" настрій, а радше нову оферту на службу польській шляхті і буржуазії зафіксували трудовики на своєму останному зїзді, який вчера, 21. мая ц. р., відбувся у Львові.

Від півроку в таборі трудовиків кипіло. Пляни про угоду з Польщею викрито. Наслідком цього мусів "уступити" голова партії Володомир Бачинський і редактор "Діла" Федь Федорців. На світло дня вийшли скандальні річи "патріотів", їх близькі зносини з польським урядом і дефензивою.

Почалася внутрішна боротьба в самій трудовицькій партії. До жолуба було богато кандидатів, були й противники угоди. Та Володимир Бачинський почав "акцію". На кілька тижнів перед зїздом польська преса писала про це, що "здоровий" напрям політики Вол. Бачинського побіджує, що "Українці" ідуть на угоду з Польщею.

І справді Народний Зїзд, на який Вол. Бачинський стягнув своїх мамелюків, дав йому побіду. Тепер польська преса тріюмфує. "Klęska Petruszewicza. — Zwycięstwo dra Baczyńskiego! Ukraińcy po stronie Polski!" — такі заголовки всіх сензаційних статей, які появилися сьогодня в польській пресі.

"Народний Зїзд", конґрес трудовиків, більшістю голосів апробував становиско і політику Вол. Бачинського. "Референт" д-р Волод. Охримович, накинувся мокрим рядном на Радянську Україну, виступивши проти еміґрантських ілюзій (це є Петрушевича), казав "не випускати з рук того, що можемо взяти". "Тому не простягати рук занадто далеко (слова його політичної мудрости, які ще й видрукувало "Діло" з 24. мая ч. 39) відмовляючись з гори всякого близшого і доступнійшого, це є теріторіяльної автономії під Польщею, хоть знаю, що цього не осягнемо".

Зїзд апробував таку мудру політику — хорого сифілітика — і відповідно до цього вибрав відповідний Народний Комітет, це є управу партії. Сюда увійшов д-р В. Бачинський з Федорцівом і всіма своїми поплечниками. Є там цікаві типи. Є "президент" Децикевич, намісник Галичини з уряду Петрушевича, член польського "Tymczasowego Wydziału Samorządowego", який щоб дістати цей "чин" та попасти в ласку польської шляхти, пішов брати шлюб аж до костела, каріерист і угодовець, автор "петиції" в справі університету, є д-р Баран, міністер Петлюри, є д-р Ярослав Олесницький, амбасадор Петлюри в Лондоні, є д-р Говикович, спеціяліст від парцеляції, є богато, богато других певних угодовців. Селян вибрано до Народного Комітету тільки на показ і то таких, що є **"певні"**, це значить богатших сільських дуків, які підуть на угоду.

Брат вбитого Твердохліба помістив зараз по зїзді в "Курієрі Львовскім" статтю, в якій подрібно описує зїзд, на якому були висланники з табору Яків-Твердохліб. Зі статті видно, що трудовики мають контакт з "Рідним Краєм" і що іде тільки о поділ "добичі".

Для нас соціялістів шлях, яким ідуть трудовики, отвирає тільки поле до праці. Біднота села тепер розуміє, хто її ворог та піде в наші ряди. Угода трудовиків з польською буржуазією тільки скомпромітує їх і Петрушевича. Тепер поле до праці для нас.

Львів, 22. V. 1923. **ір.**

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КАЛЄНДАР

13. червня 1898 р. страйк 10.000 ткачів в Білостоці.

13. червня 1905 р. приговорено Дейча до смертної кари, яку замінено на каторгу.

13. червня 1917 р. конференція завкомів в Петербурзі.

13. червня 1918 р. повідомлення про заарештовання білоґвардійцями 80.000 робітників і селян учасників пролетарської революції.

14. червня 1906 р. уряджено поліцією погром в Білостоці.

14. червня 1917 р. на острові Голодаї відкопано могили покараних смертю декабристів.

14. червня 1918 р. російська делеґація підписала перемиря з Україною.

16. червня 1904 р. забито в Гельсінґфорсі фінляндського ґенерал-ґубернатора Бобрикова.

16. червня 1905 р. катовання й розстріл в Іваново-Вознесенску робітників, жінок і дітей. Забито 28 осіб і богато поранено.